

УДК 336

І.Г. Химич, канд. економ. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

I. Khymych

THE IMPORTANCE OF A FEASIBILITY STUDY ACTIVITIES OF COMPANIES

Техніко-економічне обґрунтування вирішує актуальну проблему для сучасного підприємця. Якщо є необхідність залучити кошти на інвестиційні проекти – ТЕО саме той інструмент, що потрібен. Адже, дозволяє підтвердити ефективність та доцільність вкладення коштів, співставити витрати на реалізацію проекту та очікуваний результат від його впровадження.

Техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) – це розрахунок економічної доцільності здійснення проекту, заснований на порівняльній оцінці витрат і результатів ефективності використання, а також строку окупності вкладень.

ТЕО використовується для підтвердження фінансової стійкості та платоспроможності майбутнього проекту в частині виконання позичальником боргових зобов'язань, а також слугує кращою аргументацією для отримання найліпших серед можливих умов повернення заборгованості для підприємства.

Адже, кредитна угода несе у собі певні ризики для кредитора, запобігти яким допомагає детальний відбір позичальників та аналіз фінансового стану.

Детальний аналіз за допомогою ТЕО на основі інтересів самого підприємства надасть можливість вибрати банк на вигідних для ведення бізнесу умовах, детально розрахувати та обґрунтувати графік погашення, зменшити кредитні ризики, що збереже підприємство від незапланованих витрат при поверненні кредиту.

ТЕО дозволяє відповісти на такі важливі питання, а саме:

1. Який розмір позики необхідний підприємству для реалізації проекту?
2. Які реальні строки його окупності?
3. Які можуть бути джерела погашення позики?
4. Як кваліфіковано обґрунтувати позицію при зверненні до банку?

На даний час, не існує певних методик підготовки бізнес-плану, тому на практиці використовують методи підготовки на основі іноземного досвіду (відповідно до основних вимог і стандартів таких організацій, як Всесвітній Банк, ЮНІДО, ЄБРР). Основні складові ТЕО представлено на рис. 1.

ТЕО дає змогу оцінити сукупність різноманітних технічних аспектів інвестиційного проекту та зробити відповідні висновки про техніко-технологічну, економічну обґрунтованість запропонованих проектних рішень.

Технічний аналіз дозволяє визначити величину інвестиційних витрат за проектом та поточні витрати на випуск продукції (надання послуг). Це надає можливість при співставленні з прогнозним обсягом продажів зробити висновки щодо можливості реалізації проекту в даних умовах.

Проте, внаслідок великої різноманітності видів виробничої діяльності підприємств виділені компоненти ТЕО можуть значно варіювати для кожного конкретного інвестиційного проекту. Тому жоден узагальнений підхід до розробки ТЕО не зможе відобразити всі особливості умов реалізації різних проектів. Однак необхідно пам'ятати, що чим більших обсягів фінансових та інших ресурсів потребує здійснення інвестиційного проекту, тим детальнішим та всеосяжним має бути його ТЕО.

СТРУКТУРА ТЕО ПРОЕКТУ

1. Мета (ідея) проекту
2. Необхідна сума інвестицій
3. Оцінка ринку (галузі)
4. Маркетинг та реалізація проекту
5. Заходи для покращення діяльності
6. Заходи для залучення інвестицій
7. Оцінка фінансового стану підприємства
8. Умови фінансування проекту
9. Оцінка витрат та очікуваних прибутків

Рисунок 1. Основні розділи ТЕО проекту

ТЕО передбачає ретельне опрацювання великої кількості інформації, причому зі зворотними зв'язками та взаємозалежностями підбору оптимальних характеристик, включаючи визначення всіх комерційних, технічних та підприємницьких ризиків. У разі виявлення в процесі попереднього обґрунтування проекту слабких місць або недостатньої рентабельності необхідно глибше проаналізувати альтернативні варіанти його реалізації, а також, якщо є така можливість, спробувати відкоригувати вихідні параметри проекту.

Якщо після розгляду всіх альтернатив проект усе-таки виявиться нежиттєздатним, цей факт потрібно відзначити з приведенням відповідного обґрунтування, що дозволить запобігти неправильному вкладенню дефіцитного капіталу.

Всі розділи ТЕО взаємопов'язані й їх розташування не обов'язково відображає реальну послідовність їх розробки. Вибір способу фінансування проекту – основний елемент інвестиційного рішення.

Література:

1. Новітнє управління фінансовими інвестиціями підприємства: Інвестиційні принципи розвитку підприємств. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intertorg.kr.ua/2014/03/texniko-ekonomichne-obgruntuvannya-teo-investicijnogo-proektu/>

2. Структура техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проекту. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/71/5192.html>